Suomen Satamaliitto
Finlands Hamnförbund

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: U-kirje U8/2018vp Alusjätedirektiivi, valiokunnan kokous 9.3.2018

Satamanpito ja alusjätehuolto

Suomen Satamaliitto ry edustaa rahti- ja matkustajasatamien osakeyhtiömuotoisia satamanpitäjiä sekä kunnallisia virastomuotoisia satamanpitäjiä.

Satamanpitäjien aluksille järjestämiin palveluihin kuuluu jätehuolto. Saapuvien alusten tyypit, käyntitiheydet ja tarpeet ovat keskenään usein hyvin erilaisia. Niiden palvelemiseen varaudutaan säännöllisesti toistuvalla jätehuollon ennakkosuunnittelulla, jossa haetaan parhaat mahdolliset ratkaisut huomioimalla alusten tarpeet, ympäristönäkökohdat, tekniset ratkaisut ja taloudelliset reunaehdot.

Valtioneuvoston kanta ja täydennyksiä

Yhdymme Valtioneuvoston kantaan direktiiviesityksen uudistamisen tarpeesta ja suuntaviivoista. Direktiiviesitys korjaa nykyisen direktiivin puutteita yhdenmukaistamalla toimeenpanon sääntöjä, tehostamalla valvontaa ja saattamalla sen ajan tasalle IMOn Marpol –yleissopimuksen kanssa. Haluamme vielä täydentää ja painottaa eräiden kohtien merkityksellisyyttä satamapitäjien näkökulmasta.

1. *Satamanpitäjien on voitava kattaa jätehuollon infrastruktuuri-investointeja infrastruktuurimaksuina (esim. alus- ja tavaramaksut) sen sijaan, että ne sisällytetään jätehuollon maksujärjestelmän kustannuseriin.*

Perustelu: tiettyjen jätelajien jättämistä halutaan kannustaa ns. ei erityismaksua -järjestelmällä (direktiivin artikla 8 ja liite 4). Siinä alus maksaa jätehuollosta siihen katsomatta, jättääkö alus jätteitä satamaan vai ei. Maksu ei siten perustu jätteen määrään vaan aluksille määriteltyihin maksukertoimiin. Maksuilla katetaan jätehuollon välittömien (suorat) kustannusten ja hallinnoinnin (välilliset) kustannukset.

Maksujärjestelmän toimeenpanon erilaiset tulkinnat ovat olleet direktiivin keskeinen heikkous. Esityksessä yhdenmukaisuutta on haluttu lisätä kuvaamalla mitä kustannuksia maksujärjestelmään sisällytetään. Direktiivin liite 4 sisältää myös investoinnit, mutta määrittelemättä niiden kokoluokkaa. Laajamittaisia, esim. viemäriverkoston rakentamisen kaltaisia investointeja ei ole mahdollista kattaa direktiivin edellyttämillä kohtuullisilla käyttäjämaksuilla.

2. *Kiertotalous ja jätelajittelu ovat osa viisasta materiaalitaloutta, mutta kunkin sataman on voitava tarjota niitä alueellisten jätehuoltojärjestelmien ja taloudellisten reunaehtojensa puitteissa.*

Perustelu: Komissio esittää, että jäsenvaltioiden on säädettävä aluksista peräisin olevan jätteen erilliskeräyksestä satamassa (artikla 4(2c.)) Satamien jätehuollon on vastaisuudessakin voitava perustua niiltä edellytettävässä jätehuoltosuunnittelussa tunnistettaviin alusten tarpeisiin sekä siihen, miten ne saadaan parhaalla mahdollisella tavalla yhdistettyä tarjolla olevien jätehuoltoyritysten palveluihin, satamassa mahdollisesti tarvittaviin teknisiin ratkaisuihin ja kustannusten kohtuullisuuden vaatimuksiin. Nämä reunaehdot ovat erilaisia esim. Kemin, Helsingin ja Hampurin satamien kesken.

3. *Satamanpitäjille esitetään mahdollisuutta osallistua päättämään aluksille myönnettävistä vapautuksista omassa satamassaan. Tämä on hyvä asia.*

Perustelu: satamilla ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa siihen, mitkä alukset käyttävät niiden vastaanottolaitteita. Tällä on merkitystä mm. sille, millaisia palveluita satamanpitäjä pystyy tarjoamaan.

4. *Direktiivin hallinnollista taakkaa ja direktiivin tavoitteiden toteutumisen arviointia voitaisiin kehittää myös parantamalla merenkulun jätehuollon tilastointia.*

Perustelu: Direktiivi lisää raportointia, seurantaa ja valvontaa. Nykyistä parempi seuranta on perustellusti tarpeellista, mutta jätehuollon tilastointijärjestelmän kehittäminen Euroopan tasolla auttaa arvioimaan sekä alusten että satamien jätehuollon tason. Se auttaa myös arvioimaan direktiivin vaikuttavuutta ja muutostarpeita tulevaisuudessa. Jätetilastoinnin järjestelmistä vastaa ympäristöasioista vastaavat hallinnon osat.

8.3.2018

Suomen Satamaliitto ry

Apulaisjohtaja Kirsti Tarnanen-Sariola